

A-1588

INSTYTUT TURYSTYKI

PODRÓŻE POLAKÓW W 1994 R.
I PROGNOZA NA 1995 R.

Opracował
Mieczysław Zawadzki

Warszawa, kwiecień 1995 r.

Spis treści

	Str.
Wprowadzenie	1
1. Krajowe wyjazdy urlopowo-wakacyjne	3
1.1. Uczestnictwo i sezonowość podróży	3
1.2. Przyczyny uniemożliwiające udział w wyjazdach.....	6
1.3. Cele wyjazdów	10
1.4. Formy organizacyjne wyjazdów	11
1.5. Rodzaje zakwaterowania w czasie wyjazdów	12
1.6. Środki transportu	13
1.7. Społeczny zasięg uczestnictwa w wyjazdach	13
2. Krajowe wyjazdy krótkoterminowe	14
2.1. Uczestnictwo i sezonowość podróży	14
2.2. Cele wyjazdów	16
2.3. Formy organizacyjne wyjazdów.....	16
2.4. Rodzaje zakwaterowania w czasie wyjazdów	17
2.5. Środki transportu	18
2.6. Społeczny zasięg uczestnictwa w wyjazdach	19
3. Wjazdy zagraniczne	19
4. Prognoza uczestnictwa mieszkańców Polski w podróżach	20
5. Najważniejsze dane w formie graficznej	21

PODRÓŻE POLAKÓW W 1994 R. I PROGNOZA NA 1995 R.

(RAPORT)

Wprowadzenie

W niniejszym raporcie przedstawimy wyniki kolejnych badań Instytutu Turystyki prowadzonych od szeregu lat na zlecenie Urzędu Kultury Fizycznej i Turystyki. Dotyczą one naszego społeczeństwa w wieku 15 i więcej lat tj. według szacunków GUS 29,5 mln osób. Są to badania reprezentatywne: próba dobrana losowo w systemie warstwowo-przestrzennym, obejmująca wszystkie województwa. Odpowiednio dobrani ankietery przeprowadzają bezpośrednie wywiady w mieszkaniach respondentów posługując się opracowanym przez nas kwestionariuszem badawczym.

Korzystamy z próby Ośrodka Badań Opinii Publicznej. Badania przeprowadzono w styczniu 1995 r. uzyskując odpowiedzi od 1186 respondentów.

Dzięki stosowaniu tej samej metodologii nasze badania zapewniają porównywalność wyników z ubiegłych lat, a tym samym określenie tendencji rozwojowych. Nie oznacza to, że kolejne ankiety są repliką poprzednich. Dbamy bowiem, by zawarte w ankietach pytania uwzględniały przemiany zachodzące w naszej gospodarce, a wyniki badań były przydatne zarówno dla potrzeb turystycznego rynku i marketingu, jak i polityki społecznej.

Przyjęto najczęściej stosowaną w Europie Zachodniej klasyfikację rodzajów wyjazdów rozróżniając:

- krajowe wyjazdy urlopowo-wakacyjne (na co najmniej 5 dni),
- krajowe wyjazdy krótkoterminowe - do 4 dni (lecz z co najmniej jednym noclegiem poza miejscowością zamieszkania),
- wyjazdy zagraniczne (z co najmniej jednym noclegiem w obcym kraju).

Między danymi GUS a naszymi występują nieraz znaczne różnice. GUS bowiem ujmuje jedynie "korzystających" i noclegi w obiektach, w których obowiązuje rejestrowanie przebywających osób, podczas gdy bardzo wielu turystów korzysta z gościnności krewnych lub znajomych itp. możliwości nie wymagających meldunków o czasowym pobycie. W naszych badaniach ujmujemy i jednych i drugich.

Rozbieżności te dotyczą również zagranicznych wyjazdów Polaków. GUS uwzględnia każde przekroczenie granicy (może być kilka a nawet kilkanaście w jednym dniu), w naszych zaś badaniach ujmujemy tylko tych, którzy co najmniej jeden nocleg spędzili w obcym kraju.

Opracowując kwestionariusz badawczy uwzględniliśmy przede wszystkim pytania pozwalające uzyskać następujące dane:

- jaka część naszego społeczeństwa ogółem brała udział w wyjazdach, a jaka nie wyjeżdżała nigdzie,
- jak kształtowało się uczestnictwo w krajowych wyjazdach urlopowo-wakacyjnych, krajowych krótkoterminowych oraz zagranicznych,
- jaka była częstotliwość udziału w ww rodzajach wyjazdów i ile dni (noclegów) trwały,
- jak kształtowała się sezonowość wyjazdów (wg miesięcy i pór roku),
- jakie były cele wyjazdów (turystyczny, odwiedziny krewnych lub znajomych, służbowy, zarobkowy, inny (np. religijny, sportowy, oświatowy),
- w jakiego rodzaju obiektach przebywano (hotele wg kategorii, schroniska, campingi, kwatery prywatne, namioty - przyczepy campingowe, mieszkania krewnych lub znajomych itp.),
- z jakich środków transportu korzystano,
- jaki był społeczny zasięg uczestnictwa w wyjazdach (wg wieku, płci, wykształcenia, przynależności społeczno-zawodowej, miejscowości zamieszkania i samooceny sytuacji materialnej),
- w zakresie wyjazdów zagranicznych ponadto jakie kraje najczęściej odwiedzano.

Powyższe dane zawierają raporty przekazywane do UKFiT. Ponadto "syntetyczne informacje" o wynikach badań - wcześniej niż raporty dostarczane są do Urzędu i wykorzystywane w czasie konferencji prasowych i licznych wywiadów udzielanych zainteresowanym.

Omówione badania są jedynymi tego typu w Polsce. Prócz wykorzystania wyników w kraju, budzą zainteresowanie i są przekazywane za granicę (m.in. w czasie Międzynarodowej Giełdy Turystycznej w Berlinie, turystycznych targów krajowych i zagranicznych) a także dostarczane międzynarodowym organizacjom turystycznym. Kontynuacja tych badań w związku z powyższym wydaje się ze wszech miar celowa.

1. Krajowe wyjazdy urlopowo-wakacyjne (na co najmniej 5 dni)

1.1. Uczestnictwo i sezonowość podróży

Największa dynamika rozwoju krajowego ruchu turystycznego miała miejsce w latach 1965-1975, a zwłaszcza w pierwszej połowie lat siedemdziesiątych. Po tym okresie udział w wyjazdach stopniowo zmniejszał się. Miało to ścisły związek ze spadkiem efektywności naszej gospodarki, z sukcesywnie narastającymi zjawiskami kryzysowymi, a w latach dziewięćdziesiątych z transformacją naszej gospodarki.

Średnia uczestnictwa w krajowych wyjazdach urlopowo-wakacyjnych (na co najmniej 5 dni) dla lat 1974-1979 wynosiła 42%, w okresie 1980-1985 - 38%. W 1990 r. brało udział w ww wyjazdach 34%, w 1991 i 1993r. 30%, w 1994 r. 28,6% ogółu badanych.

Większość wyjeżdżała raz w roku. Szczegółowe dane zawiera tabela 1.

Tabela 1.

Częstotliwość udziału w krajowych wyjazdach urlopowo-wakacyjnych
w 1994 r.

Wyjeżdżało	w % do ogółu badanych	w % do wyjeżdżających
1 raz	15,9	55,5
2 razy	6,3	22,1
3 razy	2,7	9,4
4 i więcej razy	3,7	13,0
Ogółem	28,6	100

Obserwujemy wzrost częstotliwości uczestnictwa w tych wyjazdach:

- dwa i więcej razy wyjeżdżało w 1990 r. 35%, w 1992 r. 42%, w 1994 r. 44,5%.

Jedno z kolejnych pytań umożliwiło nam dokładniejsze określenie odsetków odbytych podróży i noclegów według miesięcy. Mówi o tym tabela 2.

Tabela 2.

Krajowe wyjazdy urlopowo-wakacyjne w 1994 r. według miesięcy

Dane w %

Miesiąc	Podróże	Noclegi
styczeń	2,8	2,7
luty	5,8	5,7
marzec	3,9	3,2
kwiecień	4,6	3,6
maj	5,7	4,5
czerwiec	6,5	5,5
lipiec	23,8	26,4
sierpień	22,6	27,0
wrzesień	6,8	6,6
październik	7,9	7,0
listopad	4,0	3,8
grudzień	5,6	4,0
Ogółem	100	100

Przyjmując umowny podział na pory roku uzyskujemy następujący obraz sezonowości:

Tabela 3.

Sezonowość krajowych wyjazdów urlopowo-wakacyjnych
w 1994 r.

Dane w %

	Podróże	Noclegi
wiosna (marzec - maj)	14	11
lato (czerwiec - sierpień)	53	59
jesień (wrzesień - listopad)	19	17
zima (styczeń, luty i grudzień)	14	13
Ogółem	100	100

Sezonowość omawianych wyjazdów jest od dawna względnie stabilna. Ze względów klimatycznych, organizacyjnych (np. wakacje), tradycyjnych, preferuje się miesiące letnie. Nie tylko zresztą w Polsce.

U nas zarysowuje się ostatnio tendencja lekkiego wzrostu udziału w wyjazdach w sezonie zimowym. Dotyczy to głównie mało popularnych dawniej pobytów nad morzem.

Uwzględniając uzyskane z badań dane o podróżach i noclegach oraz o uczestnictwie w wyjazdach autor dokonał następujących obliczeń szacunkowych:

- liczba mieszkańców Polski w wieku 15 i więcej lat wynosiła w 1994 r. według szacunków GUS 29,5 mln osób,

- w wyjazdach krajowych trwających co najmniej 5 dni uczestniczyło 28,6% ww. populacji tj. 8,5 mln osób,
- średnia liczba wyjazdów na osobę wynosiła 1,9. Odbyto więc 15,7 mln podróży,
- średnia noclegów na jeden wyjazd wyniosła 9,9. Odbytym podróżom towarzyszyło więc 155,4 mln noclegów.

1.2. Przyczyny uniemożliwiające udział w wyjazdach urlopowo-wakacyjnych w 1994 r.

Jak już wspomniano w wyjazdach tych brało udział w 1994 r. 28,6% dorosłych Polaków.

Do respondentów, którzy nie wyjeżdżali zwróciliśmy się z pytaniem o podanie głównej przyczyny rezygnacji z wyjazdu. Poniżej uzyskane wskazania:

Tabela 4.

Przyczyny uniemożliwiające wyjazd urlopowo-wakacyjny w 1994 r.

Przyczyny	%
Nie mogłem(am) pozwolić sobie na wyjazd ze względów finansowych	43
Nie mogłem(am) zostawić gospodarstwa rolnego bez nadzoru	14
Nie mogłem(am) zostawić domu i rodziny bez opieki	12
Nie wyjechałem(am), bo jestem w podeszłym wieku lub nie pozwolił mi mój stan zdrowia	4
Nie wyjechałem(am) ze względu na prace domowe, np. remont, porządki	5
Wykorzystałem(am) urlop na dodatkową pracę zarobkową	3
Nie miałem(am) dokąd pojechać, nie miał mi kto zorganizować wypoczynku	2
Nie miałem(am) ochoty, nie jest mi to potrzebne	9
Inna przyczyna	8
Ogółem	100

Od lat "względy finansowe" plasują się na pierwszym miejscu wykazując przy tym znaczną dynamikę wzrostu:

1987 r. - 26%

1989 r. - 31%

1990 r. - 35%

1994 r. - 43%

W dalszych rozważaniach autor spróbował zbadać w jakim stopniu "względy finansowe" wpływają na udział w podróżach. Posłużono się danymi w zakresie samooceny sytuacji materialnej (pochodzącymi z naszych badań) oraz danymi GUS.

Tabela 5.

Samooceńa sytuacji materialnej ogółu badanych

(w %)

	1978r.	1987r.	1989r.	1990r.	1994r.	Różnica	
						1978/94r.	1989/94r.
Bd i całkiem niezła	19	9	10	9	8	- 11	- 1
Znośna, średnia	64	63	58	55	48	- 16	- 7
Nienajlepsza i zła	17	28	32	36	44	+ 27	+ 12
Ogółem	100	100	100	100	100	-	-

Tabela 6.

Dynamika uczestnictwa w krajowych wyjazdach długoterminowych

(na co najmniej 5 dni) a samooceńa poziomu zamożności

		1978r.	1989r.	1994r.	Różnica	
					1978/94r.	1989/94 r.
Wyjeżdżało	%	40	37	29	- 11	- 8
Sytuacja materialna	%	17	32	44	+ 27	+ 12

Ponieważ samooceńa sytuacji materialnej własnej i rodziny ma charakter subiektywny spróbowano skonfrontować ją z niektórymi danymi GUS (Rocznik Statystyczny 1994 r. s.212). Porównanie wyników naszych badań z

Tabela 7.

Wskaźniki wynagrodzeń nominalnych, cen towarów i usług konsumpcyjnych oraz
wynagrodzeń realnych

Wyszczególnienie	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993			
	rok poprzedni = 100								1980=100	1985=100	1990=100
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie nominalne netto	120,4	121,1	181,9	391,8	498,0	170,6	138,9	131,3	53363	16113	311,2
Ceny towarów i usług konsumpcyjnych	117,3	125,5	159,0	359,5	658,4	171,1	142,8	135,2	74763	18296	330,3
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie realne netto	102,6	96,5	114,4	109,0	75,6	99,7	97,3	97,1	71,4	88,1	94,2

Do 1990 r. - wskaźnik kosztów utrzymania: patrz uwagi ogólne do działu "Gospodarstwa domowe", ust.7 na str. 233 oraz oraz tabl.10 na str. 258. Obliczono jako iloraz wskaźnika wzrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia nominalnego netto oraz wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych gospodarstw domowych pracowników oraz pracowników użytkujących gospodarstwo rolne (bez spożycia naturalnego).

danymi GUS wykazało zbieżność. Wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych w porównaniu ze wskaźnikiem wynagrodzeń realnych netto wykazywał podobną dynamikę:

1980/1993 r. - o 28,6% wyższy wskaźnik wzrostu cen

1985/1993 r. - o 11,9% wyższy wskaźnik wzrostu cen

Nasze rozważania prowadzą do następujących wniosków: mimo kryzysowej sytuacji w naszym kraju uczestnictwo w wyjazdach w latach 1978-1994 nie obniżało się w sposób drastyczny, współproporcjonalny do danych o spadku poziomu zamożności znacznej części społeczeństwa.

- Nie pomniejszając znaczenia czynników ekonomicznych zawdzięczamy to
- jak można przypuszczać - roli czynników pozaekonomicznych:
 - rozwinęły się i utrwaliły potrzeby wypoczynku połączonego z wyjazdem,
 - wzrosła świadomość znaczenia degradacji środowiska naturalnego i roli wyjazdów jako jednego ze sposobów przeciwdziałania ujemnym dla zdrowia skutkom tej degradacji,
 - środki masowej informacji szeroko popularyzują turystykę i przyczyniają się do istnienia mody na podróżowanie.

Czynniki te - zdaniem autor - sprawiają, że wiele osób w nienajlepszej a nawet złej sytuacji materialnej nie rezygnuje z wyjazdów, lecz ogranicza wydatki z nimi związane, skraca czas pobytu, częściej korzysta z gościnności krewnych i znajomych lub wybiera odpowiednie do swych możliwości finansowych usługi w zakresie zakwaterowania i wyżywienia.

Ponadto przekształcanie się rynku producenta usług turystycznych w rynek konsumenta wspierało omawiane tu zjawisko elastyczności popytu na usługi turystyczne.

W uzupełnieniu powyższych stwierdzeń dodajmy, że w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych średni czas pobytu na urlopie poza miejscem zamieszkania wynosił 18-16 dni, w 1991 r. 12 dni, w 1993 r. 11 dni, w 1994 r. 9,9 dni.

1.3. Cele krajowych wyjazdów urlopowo-wakacyjnych w 1994 r.

Podobnie jak w latach ubiegłych najczęściej wymienianym celem była turystyka i wypoczynek, a w następnej kolejności odwiedziny krewnych lub znajomych, dalej podróże służbowe.

Należy przy tym dodać, że wg wskazań respondentów w tym zakresie nie należy absolutyzować. Nieraz bowiem osoba odwiedzająca krewnych zwiedza miejscowość, okolice, region, w których przebywa. Podobnie w zakresie podróży służbowych i pozostałych rodzajów wyjazdów.

Przedstawiając w tabeli 5 cele wyjazdów należy więc uwzględnić powyższe uwagi. Żądaliśmy bowiem od respondentów jednej odpowiedzi, wskazania głównego celu podróży

Tabela 8.

Cele krajowych wyjazdów urlopowo-wakacyjnych w 1994 r.

Cele	%
turystyczno-wypoczynkowy	49
odwiedziny krewnych lub znajomych	32
zdrowotny (np. sanatorium)	9
służbowy (np. spotkania urzędowe, konferencje, targi)	5
łączenie wyjazdu z dorywczym zarobkiem	3
inne (np. sportowy, religijny, kulturalno-oświatowy)	2
Ogółem	100

1.4. Formy organizacyjne krajowych wyjazdów urlopowo-wakacyjnych w 1994r.

Od lat dominują wyjazdy organizowane w pełni samodzielnie - bez pośredników. W 1994 r. 65%.

Sukcesywnie spada natomiast udział biur podróży w organizowaniu omawianych wyjazdów (z 14% w 1990 r. do 4% w 1994 r.) przy oscylującym wokół 20% (1990-1994r.) udziale zakładów pracy, organizacji społecznych itp. Spadku roli biur podróży nie należy jednak fetyszyzować. Stwierdziliśmy bowiem, że część respondentów zgłosiła wprawdzie chęć wyjazdu w zakładzie pracy (szkoła, uczelni) i taką odpowiedź zanotował ankieter. W dalszej kolejności jednak zakład pracy powierzał realizację tych zbiorczych zamówień biurom podróży.

Spośród wyjeżdżających w 1994 r. 13% rezerwowało i wykupywało wczasy bezpośrednio w ośrodkach wypoczynkowych, pensjonatach itp. - z pominięciem biur podróży i pobieranej przez nie marży.

Tabela 9.

Organizatorzy krajowych wyjazdów urlopowo-wakacyjnych w 1994 r.

Dane w %

Wczasy wykupione w biurach podróży	4
Wczasy zakładowe, związkowe, organizacji społecznych	23
Usługi wczasowe zarezerwowane i wykupione bezpośrednio u usługodawcy (w pensjonacie, domu wczasowym, hotelu, kwat.prywat.itp.)	13
Wyjazdy samodzielnie organizowane, bez pośrednictwa, w tym z pobytem u krewnych lub znajomych	65

Odsetki nie sumują się do 100%. Część wyjeżdżających korzysta z więcej niż jednej formy organizacyjnej.

1.5. Rodzaje zakwaterowania w czasie krajowych wyjazdów urlopowo-wakacyjnych w 1994 r.

Większość wyjeżdżających (51%) korzystała z gościnności krewnych lub znajomych (mieszkania, domy letniskowe itp.).

W dalszej kolejności z pobytu w domkach campingowych, przyczepach turystycznych, pod namiotem - 24%. W kwaterach prywatnych przebywało 11%. Po 9% przypadało na hotele (motele, zajazdy itp.), na ośrodki wczasowe oraz na sanatoria - w sumie 27%. Szczegółowsze dane przedstawiono w tab. 10.

Tabela 10.

Rodzaje zakwaterowania w czasie krajowych wyjazdów urlopowo-wakacyjnych w 1994 r.

hotel pierwszej kategorii (5 lub 4 gwiazdkowy)	1
hotel (motel, pensjonat, zajazd) średniej kategorii (3 gwiazdkowy)	4
hotel turystyczny (Dom Turysty)	4
ośrodek (dom) wczasowy	9
schronisko, schronisko młodzieżowe, stanica wodna	2
sanatorium lub inny ośrodek leczniczy	9
kwatera prywatna	11
domek campingowy	8
namiot, przyczepa campingowa (odpłatne np. stawiane na campingu, polu biwakowym itp.)	10
mieszkanie u krewnych lub znajomych na wsi	20
mieszkanie u krewnych lub znajomych w mieście	27
domek letniskowy na działce (własny, krewnych, znajomych)	4
namiot, przyczepa campingowa (bezpłatnie)	5
inne	3

Odsetki nie sumują się do 100. Możliwość dwu odpowiedzi.

1.6. Środki transportu wykorzystywane w zakresie krajowych wyjazdów
urlopowo-wakacyjnych w 1994 r.

W miarę rozwoju motoryzacji samochodów osobowych stawał się w zakresie omawianych podróży najpopularniejszym środkiem lokomocji. W latach dziewięćdziesiątych odsetek korzystających z samochodu prywatnego sukcesywnie zbliżał się do 50, a w 1994 r. osiągnął 51%.

W dalszej kolejności plasowały się przejazdy pociągami (32%) i autobusami PKS (28%).

Tabela 11.

Środki transportu wykorzystywane w zakresie krajowych wyjazdów
urlopowo-wakacyjnych w 1994 r.

samochód (własny, rodziny, znajomych)	51
pociąg	32
P K S	28
autokar	3
inne (np. autostop, motocykl, rower)	5

Odsetki nie sumują się do 100. Możliwość kilku wskazań.

1.7. Społeczny zasięg uczestnictwa w wyjazdach urlopowo-wakacyjnych
w 1994 r.

Dane przedstawiamy w formie graficznej w końcowej części raportu. Tu ograniczymy się do stwierdzenia, że głównymi determinantami różnicującymi udział w tych wyjazdach był od wielu lat i jest wiek, poziom wykształcenia, przynależność społeczno-zawodowa, miejscowość zamieszkania i poziom zamożności.

W 1994 r. osoby w wieku 16-24 lata wyjeżdżały dwa i pół raza częściej niż liczące 65 i więcej, pracownicy umysłowi cztery i pół raza częściej

w porównaniu z rolnikami indywidualnymi, mieszkańcy miast dwa i pół raza częściej niż mieszkańcy wsi, osoby oceniające swą sytuację materialną jako bardzo dobrą i całkiem niezłą trzy razy częściej w porównaniu z będącymi w nienajlepszej i złej sytuacji.

2. Krajowe wyjazdy krótkoterminowe (do 4 dni, lecz z co najmniej jednym noclegiem poza miejscowością zamieszkania)

2.1. Uczestnictwo i sezonowość podróży

Podobnie jak w zakresie wyjazdów dłuższych tak i tu mamy do czynienia z tendencją spadkową uczestnictwa.

W 1994 r. w podróżach tych brało udział 29,4% (w 1990 r. 33,0%).

Spośród nich 36% wyjeżdżało raz w roku, 46% od 2 do 6 razy, a 18% jeszcze częściej (7 i więcej razy). Średnia wyniosła 4,98 podróży na osobę i 1,6 noclegu na podróż. W porównaniu z okresem 1990-1993 r. wystąpiła tendencja wzrostu omawianej częstotliwości (1990 r. 4,1).

Dokonując szacunków analogicznych jak w zakresie podróży urlopowo-wakacyjnych określono, że w wyjazdach krótkoterminowych uczestniczyło 8,7 mln osób, odbyto 43,4 mln podróży, którym towarzyszyło 70,3 mln noclegów.

Tabela 12.

Częstotliwość udziału w krajowych wyjazdach krótkoterminowych w 1994r.

Wyjeżdżało	W % do ogółu badanych	w % do wyjeżdżających
1 raz	10,4	36
2 razy	4,8	16
3 razy	4,0	14
4 razy	2,1	7
5 razy	1,3	5
6 razy	1,2	4
7-10 razy	2,2	7
11 razy i więcej	3,4	11
Ogółem	29,4	100

W porównaniu z wyjazdami urlopowo-wakacyjnymi sezonowość krajowych podróży krótkoterminowych była mniej zróżnicowana. Podobnie zresztą jak i w ubiegłych latach.

Nieznaczne różnice występowały także między sezonowością określaną według liczby podróży i liczby noclegów.

Tabela 13.

Sezonowość krajowych wyjazdów krótkoterminowych w 1994 r.

Dane w %

	Podróże	Noclegi
wiosna (marzec - maj)	25	24
lato (czerwiec - sierpień)	34	35
jesień (wrzesień - listopad)	25	25
zima (styczeń, luty i grudzień)	16	16
Ogółem	100	100

Tabela 14.

Krajowe wyjazdy krótkoterminowe w 1994 r. według miesięcy

Dane w %

Miesiąc	Podróże	Noclegi
styczeń	5,0	4,6
luty	6,1	6,9
marzec	6,6	6,6
kwiecień	9,0	8,7
maj	9,0	9,0
czerwiec	11,0	11,2
lipiec	11,1	11,3
sierpień	11,7	12,2
wrzesień	9,8	9,9
październik	7,8	7,3
listopad	7,3	7,4
grudzień	5,6	5,8
Ogółem	100	100

2.2. Cele krajowych wyjazdów krótkoterminowych w 1994 r.

Większość (58%) wskazała, że głównym celem były odwiedziny krewnych lub znajomych, 19% turystyka i wypoczynek, 14% podróże służbowe.

Nie należy jednak powyższych danych fetyszyzować. Jak już bowiem podkreślano omawiając wyjazdy urlopowo-wakacyjne odwiedzinom krewnych i podróżom służbowym często towarzyszy zwiedzanie miejscowości, okolic, regionu, wypoczynek, a więc cele turystyczne.

Tabela 15.

Cele krajowych wyjazdów krótkoterminowych w 1994 r.

Dane w %

Turystyczno-wypoczynkowy	19
Odwiedziny krewnych lub znajomych	58
Służbowy (np. konferencje, spotkania urzędowe, targi)	14
Łączenie wyjazdu z zarobkiem	4
Inne (np. zdrowotny, religijny, sportowy)	5
Ogółem	100

2.3. Formy organizacyjne krajowych wyjazdów krótkoterminowych

Zdecydowaną większość (82%) tych podróży organizowano samodzielnie - bez pośrednictwa. Tylko niespełna 1% organizowały je biura podróży, a 17% zakłady pracy, szkoły, uczelnie, organizacje społeczne itp. Przypomnijmy w związku z tym, że celem 14% podróży były sprawy służbowe - wyjazdy na "delegacje".

Tabela 16.

Organizatorzy krajowych wyjazdów krótkoterminowych w 1994 r.

Dane w %

Biura podróży	1
Zakłady pracy, szkoły, uczelnie, organizacje społeczne itp.	17
Usługi indywidualnie zarezerwowane i wykupione bezpośrednio u usługodawcy (np. w hotelu, domu wczasowym, kwaterze prywatnej, na campingu)	6
Wyjazdy w pełni samodzielnie organizowane - bez pośrednictwa, w tym z pobytem u krewnych lub znajomych	82

Odsetki nie sumują się do 100. Możliwość dwu odpowiedzi.

2.4. Rodzaje zakwaterowania w czasie krajowych wyjazdów
krótkoterminowych w 1994 r.

Zdecydowana większość wyjeżdżających korzystała z gościnności krewnych lub znajomych, 23% z pobytu w zajazdach, motelach, hotelach, ośrodkach wypoczynkowych, 7% z usług campingów, 5% z kwater prywatnych. Podobnie zresztą jak i w ubiegłych latach, w których zawsze pobyt u krewnych lub znajomych dominował.

Tabela 17.

Rodzaje zakwaterowania w czasie krajowych wyjazdów krótkoterminowych
w 1994 r.

Dane w %

1. Hotel, motel, zajazd, dom turysty	17
2. Ośrodek (dom) wczasowy, ośrodek sportu i rekreacji	6
3. Kwatera prywatna	5
4. Domek letniskowy na działce (własny, krewnych, znajomych)	3
5. Mieszkanie krewnych lub znajomych	67
6. Domek campingowy, namiot, przyczepa campingowa	7

Odsetki nie sumują się do 100. Możliwość dwu wskazań.

2.5. Środki transportu wykorzystywane w zakresie krajowych wyjazdów
krótkoterminowych 1994 r.

Prawie połowa wyjeżdżających korzystała z samochodu osobowego. Jedna trzecia z usług PKP i tyleż z PKS. Podobnie jak w zakresie wyjazdów urlopowo-wakacyjnych - o czym pisaliśmy - występowała tendencja posługiwania się samochodem osobowym.

Tabela 18.

Środki transportu wykorzystywane w czasie krajowych wyjazdów
krótkoterminowych w 1994 r.

1. Samochód osobowy (własny, rodziny, znajomych)	46
2. P K P	33
3. P K S	32
4. Autokar	7
5. Inne (np. motocykl, rower, autostop)	6

Odsetki nie sumują się do 100. Możliwość kilku wskazań.

2.6. Społeczny zasięg uczestnictwa w krajowych wyjazdach krótkoterminowych w 1994 r.

Do najważniejszych czynników różnicujących uczestnictwo w omawianych wyjazdach należały: wiek, poziom wykształcenia, przynależność społeczno-zawodowa, miejscowość zamieszkania i sytuacja materialna badanych.

Osoby w wieku 16 - 24 lata wyjeżdżały prawie dwa i pół raza częściej niż liczące 65 i więcej lat i półtora raza częściej od liczących 25 - 44 lata.

Rolnicy indywidualni ponad dwa razy rzadziej niż pracownicy umysłowi.

Mieszkańcy dużych miast (ponad 100 tys.) półtora raza częściej w porównaniu z mieszkańcami wsi.

Osoby oceniające swą sytuację materialną jako bardzo dobrą i całkiem niezłą wyjeżdżały dwa razy częściej niż osoby w sytuacji nienajlepszej i złej.

Szczegółowsze dane przedstawiamy w formie graficznej w końcowej części raportu.

3. Wyjazdy zagraniczne

Na podstawie naszych badań stwierdzono, że w zagranicznych wyjazdach (z co najmniej jednym noclegiem w obcym kraju) uczestniczyło w 1994 r. 9,3% dorosłych Polaków. Stanowi to szacunkowo 2,7 mln osób.

Zainteresowanych szczegółowszymi danymi odsyłamy do wyników innych badań Instytutu Turystyki prowadzonych "metodą graniczną" tj. ankietowania na przejściach granicznych powracających do kraju Polaków.

4. Prognoza uczestnictwa mieszkańców Polski w podróżach w 1995 r.

W powyższym prognozowaniu bierzemy pod uwagę wpływ zarówno czynników ekonomicznych jak i pozaekonomicznych, oraz dotychczasowe tendencje rozwojowe.

Przewidujemy, że ulegnie zahamowaniu tendencja spadkowa i w całym 1995 r. uczestnictwo w podróżach przedstawiać się będzie następująco:

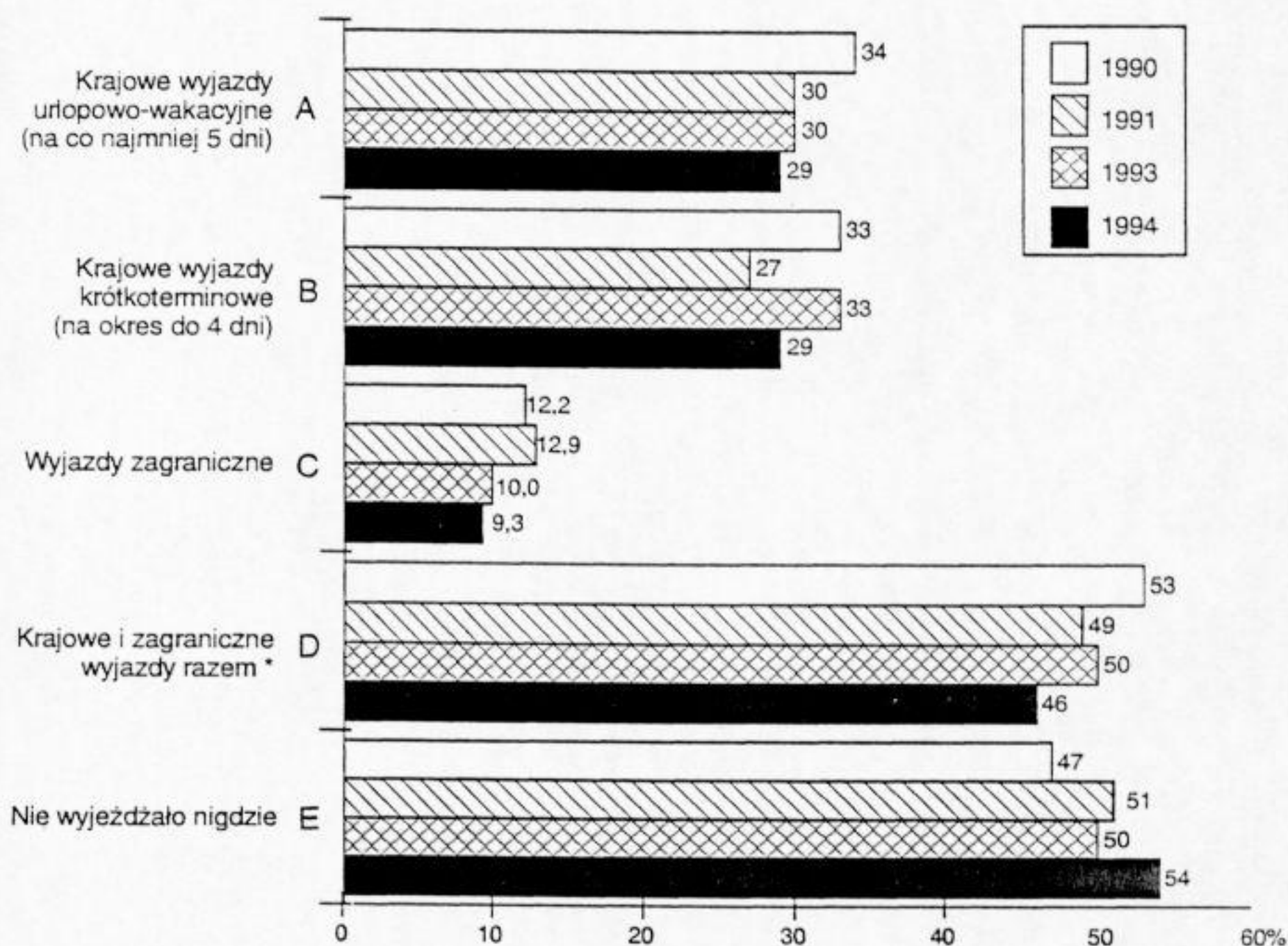
Krajowe wyjazdy urlopowo-wakacyjne (na co najmniej 5 dni)	30%
Krajowe wyjazdy krótkoterminowe (do 4 dni)	30%
Wyjazdy zagraniczne	10%
Razem krajowe i zagraniczne wyjazdy	48%
Nie wyjedzie nigdzie	52%

W porównaniu z 1994 r. wzrośnie odsetek biorących udział w krajowych wyjazdach urlopowo-wakacyjnych (o 1%) i tyleż w krajowych krótkoterminowych. O niespełna 1% zwiększy się także uczestnictwo w wyjazdach zagranicznych. Uczestnictwo w ww podróżach liczone razem wyniesie 48% tj. o 2% więcej niż w 1994 r.

Przypomnijmy, że 1% badanej populacji (15 i więcej lat) to prawie 300 tys. osób.

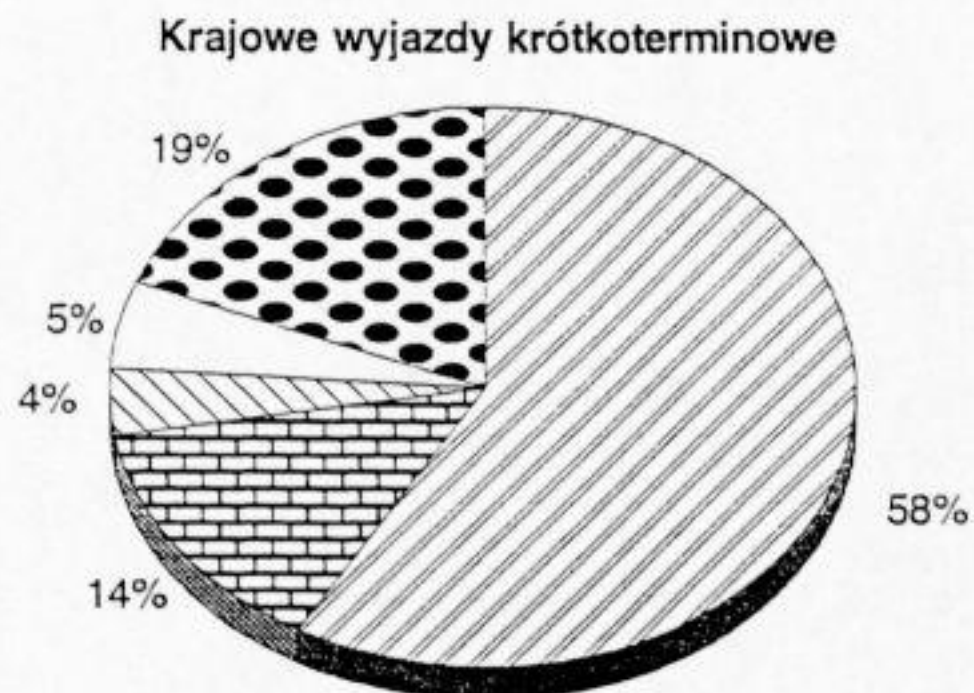
W zakresie częstotliwości i sezonowości podróży, ich celów, form organizacyjnych, rodzajów zakwaterowania, transportu oraz społecznego zasięgu nie zajdą znaczniejsze zmiany.

Rys. 1 Uczestnictwo ludności Polski w podróżach (w %)

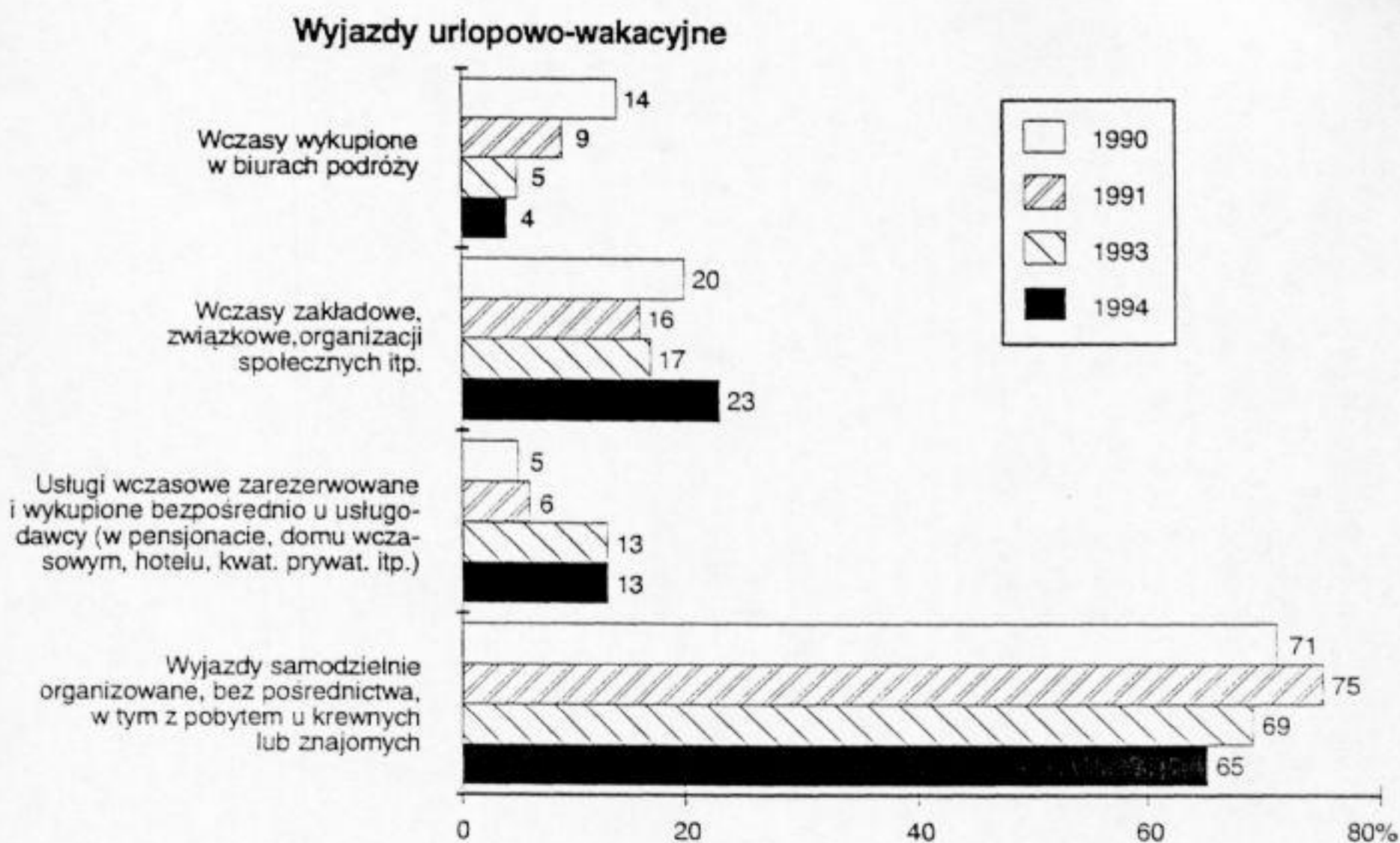

* Dane nie są sumą A+B+C, gdyż część wyjeżdżających uczestniczyła w więcej niż jednym rodzaju podróży

Rys. 2 Cele podróży w 1994 roku

Rys. 3 Organizatorzy krajowych wyjazdów (w %)

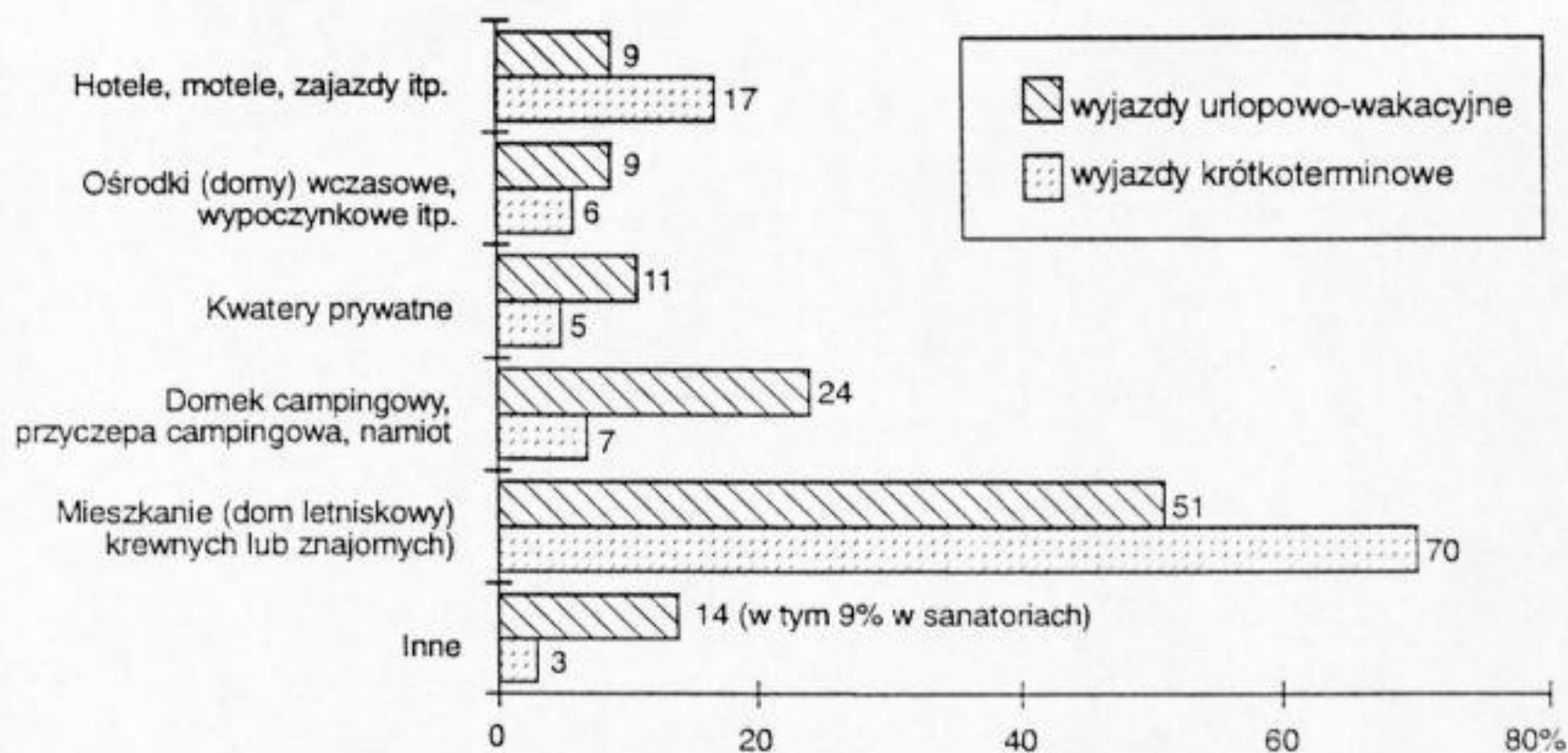

Odsetki nie sumują się do 100%. Część wyjeżdżających korzystała z więcej niż jednej formy organizacyjnej.

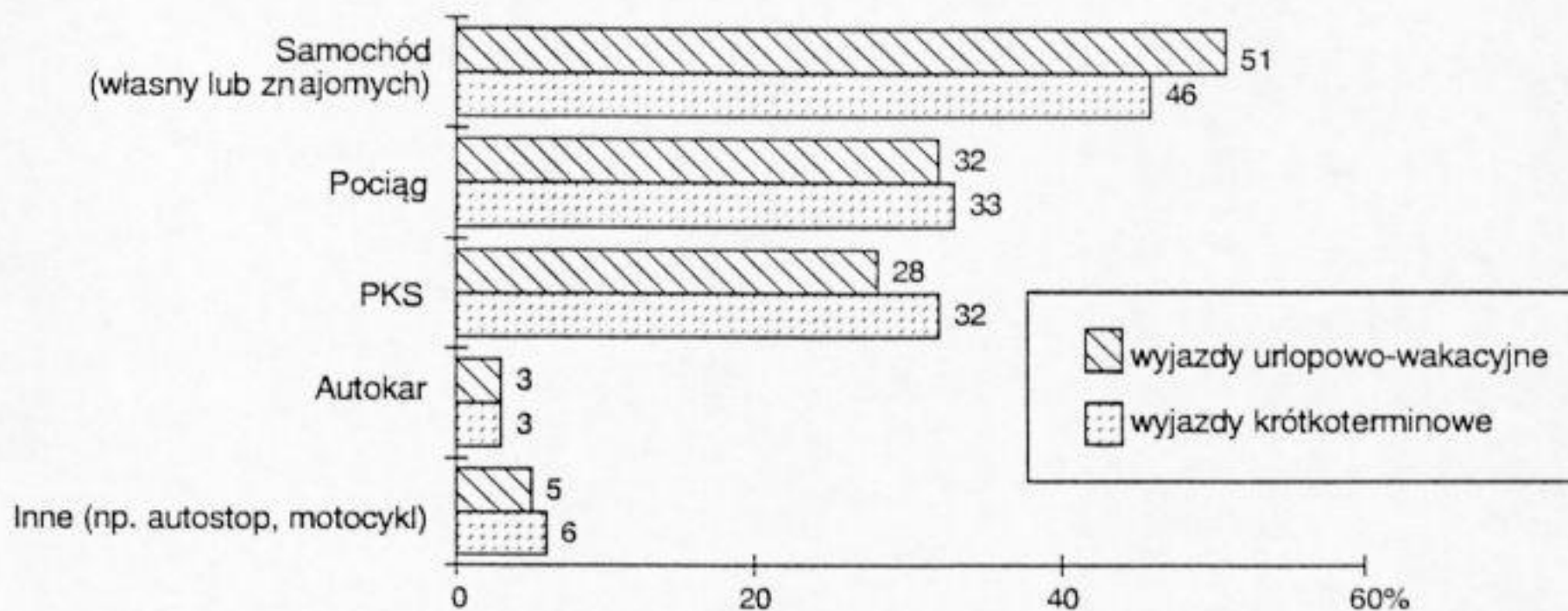
Odsetki nie sumują się do 100%. Część wyjeżdżających korzystała z więcej niż jednej formy organizacyjnej.

Rys. 4 Rodzaje zakwaterowania w czasie krajowych podróży w 1994 roku (%)

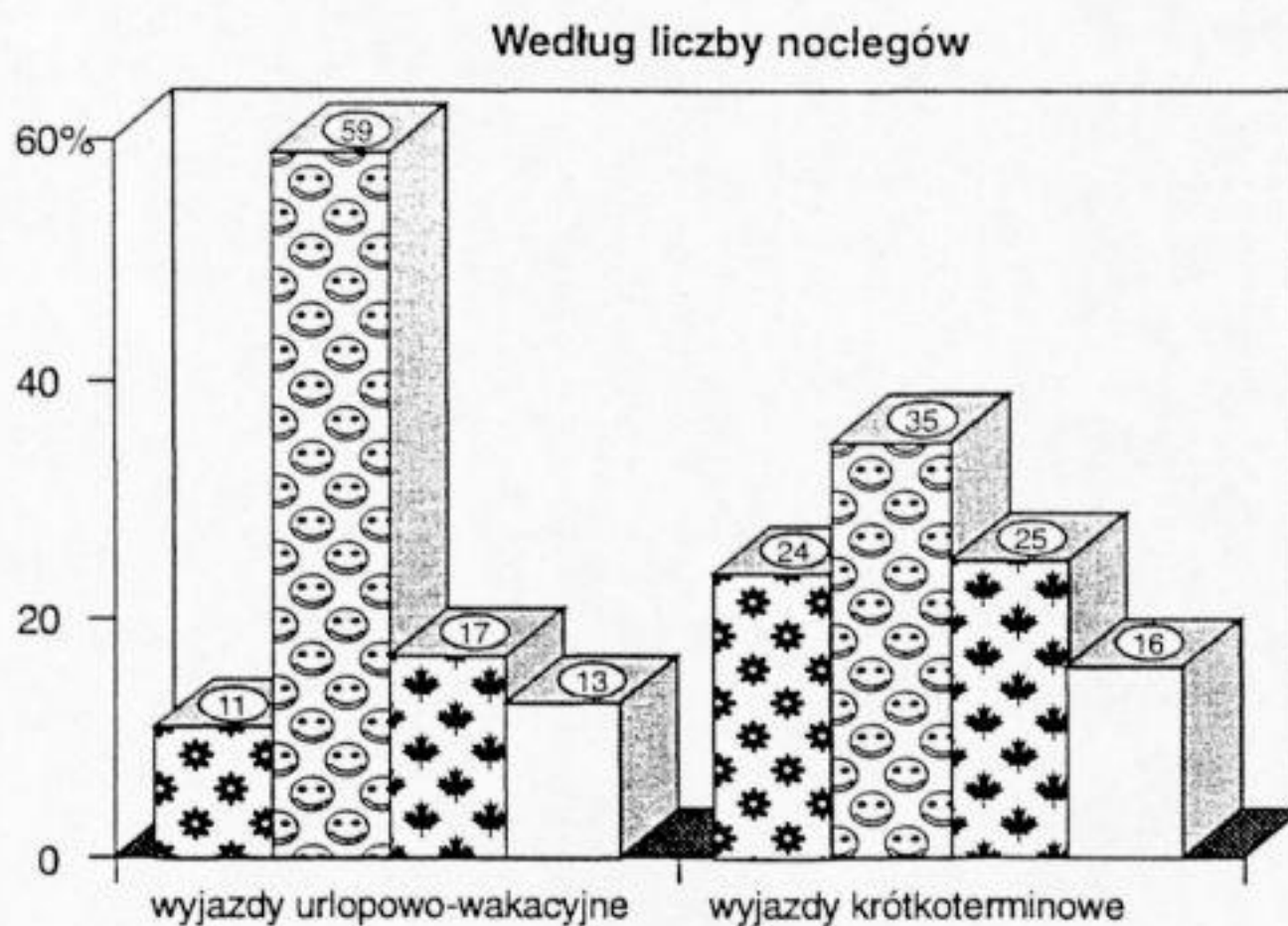
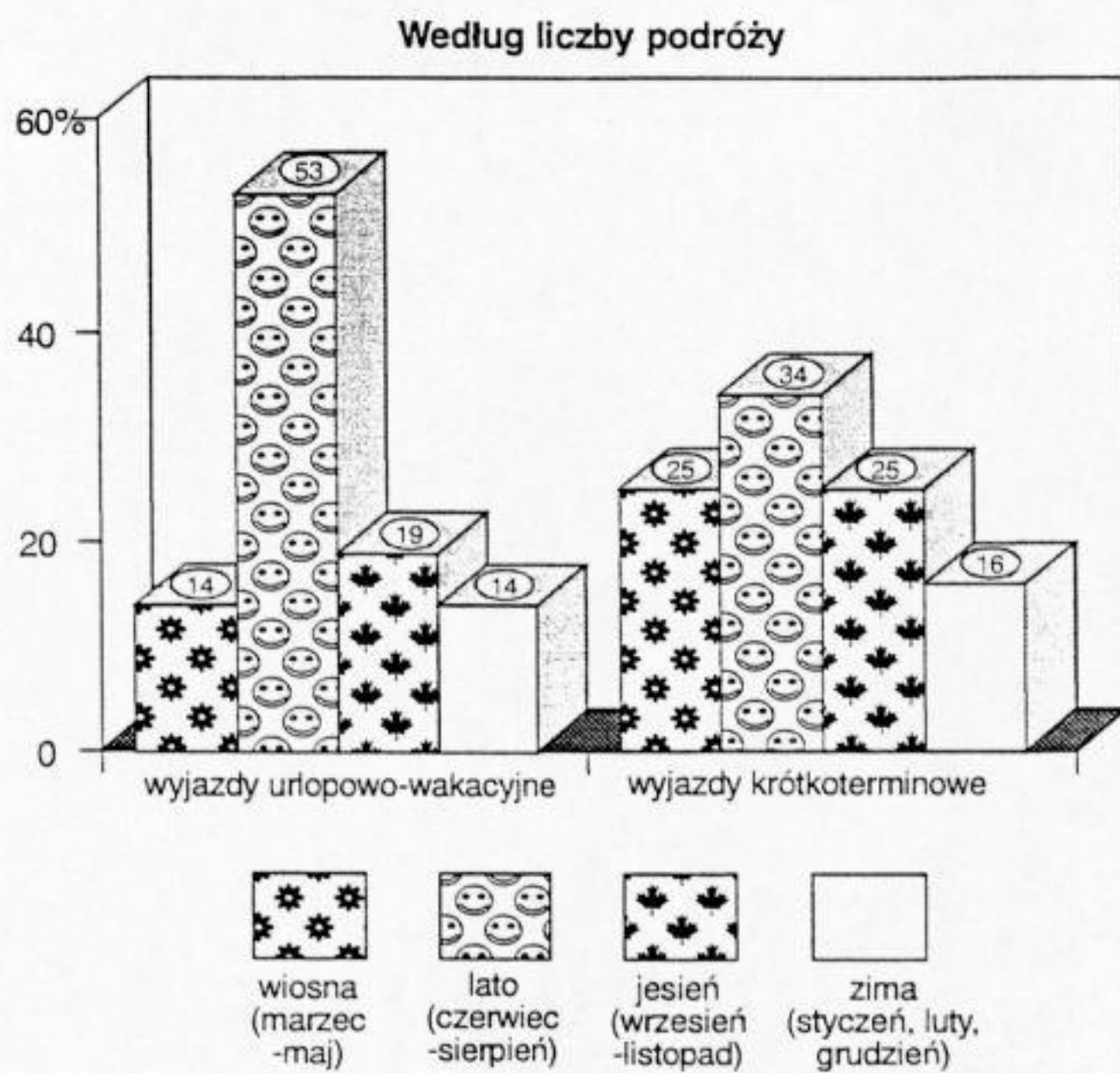
Odsetki nie sumują się do 100%. Część wyjeżdżających korzystała z więcej niż jednego rodzaju zakwaterowania.

Rys. 5 Środki transportu w czasie krajowych podróży w 1994 roku (w %)

Odsetki nie sumują się do 100%. Część wyjeżdżających korzystała z więcej niż jednego środka transportu.

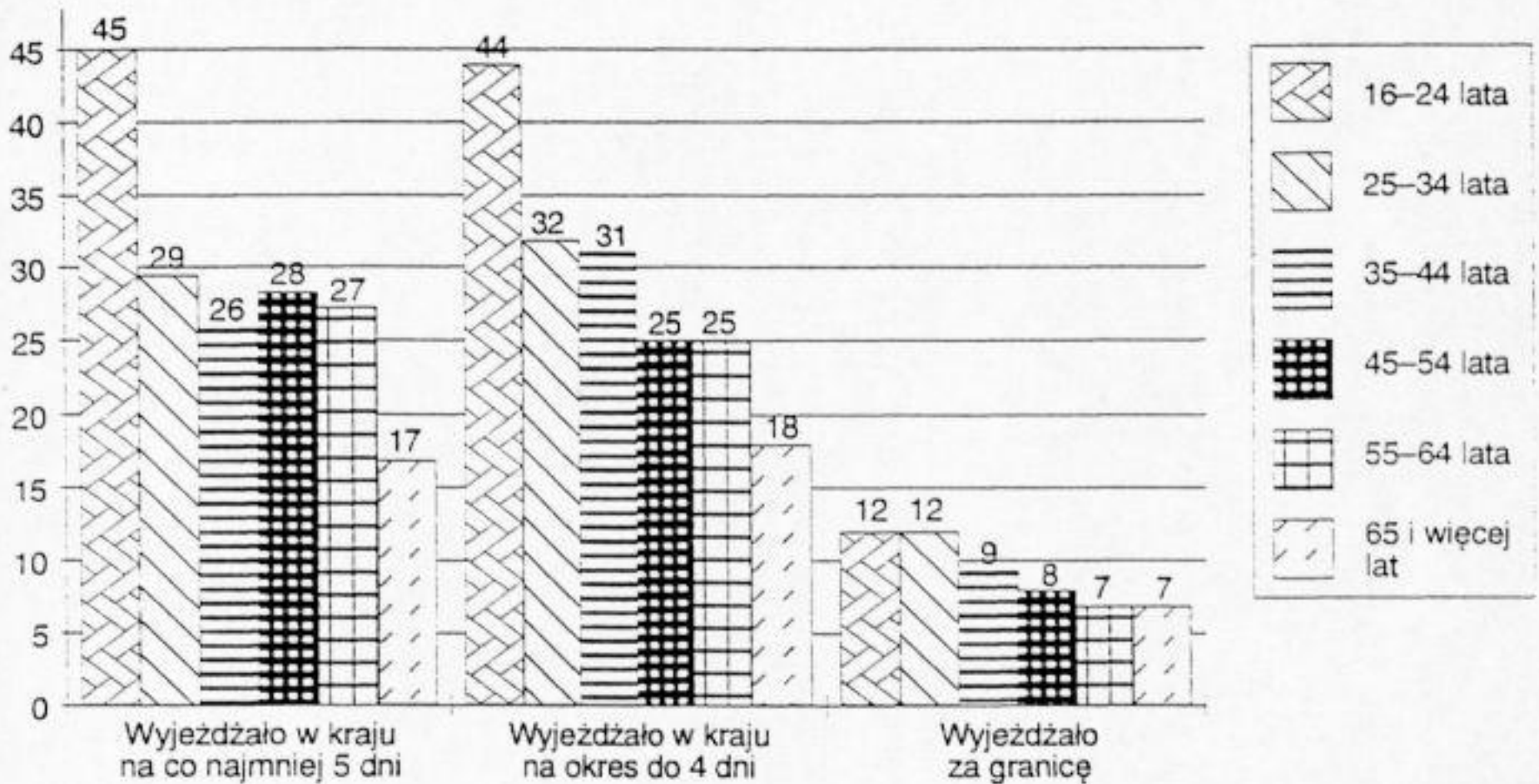
Rys. 6 Sezonowość krajowych wyjazdów 1994 roku (w %)

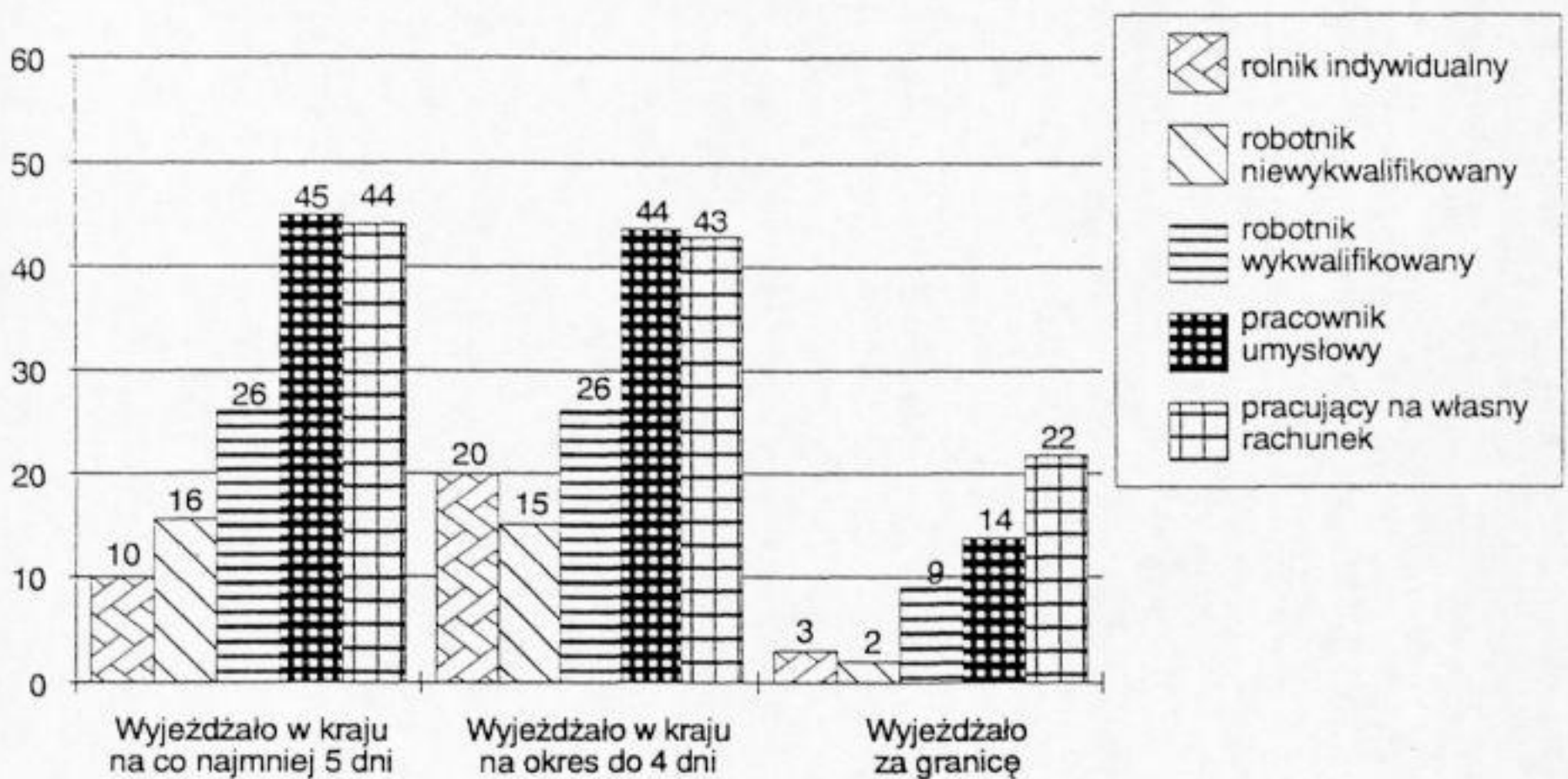
Spółeczny zasięg uczestnictwa w podróżach w 1994 roku (w%)

Uwaga: Dane (w diagramach „słupki”) obrazują jaki % z poszczególnych grup społeczno-demograficznych uczestniczył w wyjazdach. Np.: Spośród osób w wieku 16-24 lat wyjechało na urlop (wakacje) 45%, a spośród liczących 65 i więcej lat — 17%. Spośród rolników indywidualnych analogicznie 10%, a spośród pracowników umysłowych 45%.

Rys. 7 Według wieku

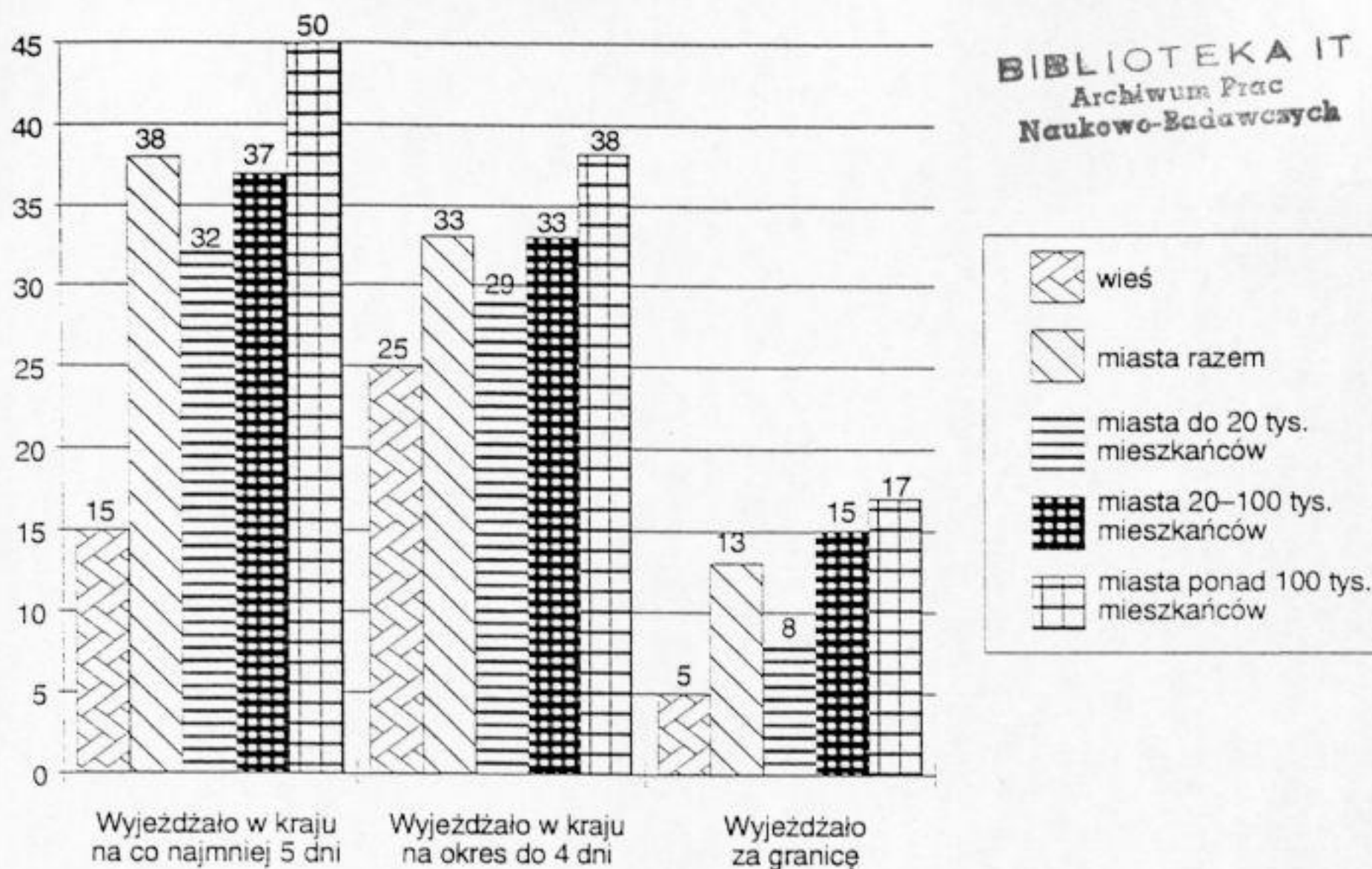

Rys. 8 Według przynależności społeczno-zawodowej

cd — społeczny zasięg uczestnictwa w podróżach w 1994 roku.

Rys. 9 Według miejscowości zamieszkania

Rys. 10 Według samooceny sytuacji materialnej (własnej i rodziny)

